

NÉPÚJSÁG

2025. július 26., szombat

LXXVII. évfolyam

166. (22032.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej

(előfizetőknek 2⁶⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Hagyomány, jókedv, tanulás

Aratóünnepség Somosdon

A kávs kaszával való hagyományos aratást már a fiatalabbak is kezdik megtanulni

Fotó: Velicsek László Miklós

Hatodszor rendeztek hagyományos aratóünnepséget a múlt hét végén Nyárádkarácson községben. Az idei volt a legnépesebb rendezvény, a megye több pontjáról is érkeztek érdeklődők, és a szervezők szerint számos biztató jel mutatja, hogy a kitűzött cél felé haladnak.

Gligor Róbert László

Az idei rendezvényt is a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének (RMGE) Maros szervezete, a Nyárádkarácson községi önkormányzat és a Tulipán gazdakör szervezte, melléjük a szervezési munkába sokan csatlakoztak a helyi közösségekből, így nagyon sok ember munkája és adománya van a múlt heti rendezvényben.

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Lezárult
a nyári felvételi
a Sapientián

Az egyetem összesen közel 1500 helyet hirdetett meg, amelynek több mint fele tandíjmentes.

2.

Kovács Levente 85

Eltelt az idő, és annyiféle impulzus ért azóta, hogy azokat nehéz nap mint nap beépíteni a tudatomba. Ezek az impulzusok arra kényszerítenek, hogy időnként lehorgonyozzunk.

3.

Adalékok
Wichitay Máté
élettörténetéhez

Wichitay Máté főmájér az állatkertből nem szerette a túrós puliszkát. Sokak szerint soha nem is evett...

6.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

ALULNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

HALÁLKANYAR

JÚLIUS

26

SZOMBAT

Ma **ANNA** és **ANIKÓ**,
holnap **OLGA** és **LILIÁNA** napja

Az év **207.** napja, hátravan **158** nap

IDŐJÁRÁS

Többnyire napos

Hőmérséklet:

max.: **37 °C**

min.: **18 °C**

naptár

Isten éltesse!

OLGA: a Helga (őészaki név, jelentése: szent vagy megszentelt) orosz formájából származik.

LILIÁNA: a Lilian (angol eredetű, az Elizabet becenevéből) latinos-olaszos továbbképzése.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. július 25.	
1 €	5,0708 lej
1 \$	4,3213 lej
100 Ft	1,2786 lej
1 g arany	464,9428 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:

Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva.

Tel. 0728-082-259.

Tűz Beresztelkén

A szászrégeni tűzoltókat pénteken, július 25-én reggel 5.30 óra körül Beresztelkére irányították egy családi házban keletkezett tűz oltásához. A helyszínre két vízzel és habbal felszerelt tűzoltóautó, valamint egy SMURD mentőautó érkezett.

A tüzet – amely körülbelül 100 négyzetméteren érintette a lakóépületet, valamint körülbelül 40 négyzetméteren gazdasági épületeket – sikerült lokalizálni. (szer)

Lezárult a nyári felvételi a Sapientían

Több mint ezren jelentkeztek az intézmény képzéseire

Lezárult a nyári felvételi időszak a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem négy karán. Jelenleg a helyek visszaigazolására várják a sikeresen felvételizőket mind a csíkszeredai és a marosvásárhelyi, mind a kolozsvári és a sepsiszentgyörgyi karon. Az egyetem összesen közel 1500 helyet hirdetett meg, amelynek több mint fele tandíjmentes.

Szeredai Vivien

A beiratkozási számok azt mutatják, hogy a tavalyhoz képest 25 százalékkal nőtt a felvételizők száma, több mint ezren jelentkeztek az intézmény képzéseire. Dr. Tonk Márton, a Sapientia EMTE rektora elmondta, hogy örömmel látják, hogy az erdélyi magyar fiatalok bizalommal fordulnak az intézmény felé, ami növekvő diáklétszámmal kezdheti meg huszonötödik tanévé. Hozzátette, hogy egyre többen döntenek az itthon maradás mellett.

„A Sapientia EMTE kiemelt célja hozzáférhető magyar nyelvű oktatást biztosítani, épp azért tartottuk fontosnak a felvételi szervezésekor, hogy ne emeljük a tandíj-hozzájárulásokat, és a múlt hét folyamán szenátusi határozat is született arról, hogy az egyetem nem csökkenti az ösztöndíjait sem” – hangsúlyozta a rektor.

Dr. Tonk Márton elmondta, hogy az immár közel negyed évszázados egyetem az erdélyi régiók magyar közösségének igényeit tartja szem előtt a

szakkinálat kialakításánál. Arra törek-szenek, hogy a munkaerőpiaci változásokra is választ adhassanak – a mostani felvételi számok is visszaigazolták a döntéseket. Kiemelte, hogy a 2024/2025-ös tanév rengeteg olyan eredményt hozott, amelyekre méltán büszkéek lehetnek, hiszen a Kárpát-medencei szintű tudományos megméretetésen, az OTDK-n (Országos Tudományos Diákköri Konferencia) a legtöbb díjat nyerték az egyetem hallgatói a külföldi intézmények közül, ráadásul két oktatójuk is Mestertanár Aranyérem kitüntetésben részesült. Ezáltal – idén egyetlen, Magyarország határain kívüli egyetemenként – helyezték a Sapientiát az OTDK listájára.

A Sapientia EMTE tájékoztatása szerint az egyetem négy karán a korábban nagyobb számmal zárták a nyári felvételi időszakot, sok szakon túljelentkezés volt. Nagy népszerűségnek örvendtek a gazdasági szakok, a génsebészet, a tájépítészet és a kommunikáció is, de a kétnyelvű jog vagy épp az informatika szak esetében is sok

volt a jelentkező. Erős ugrás volt észlelhető a marosvásárhelyi műszaki szakok esetében, mint például a gépészmérnöki vagy a számítástechnika, és a sporttudomány területén is töretlen érdeklődésnek örvend mind a sepsiszentgyörgyi, mind a csíkszeredai képzés.

A Sapientia EMTE-re felvételizők hasznélvezői lehetnek a legújabb digitalizációs törekvéseknek, melyeknek köszönhetően korszerű eszköztár segítségével tanulhatják ki jövőbeni szakmájukat. A tanintézmény szakmai kapcsolatai erősítésével, különböző tanulmányutak szervezésével, a karrierközpont szolgáltatásaival mind arra törekszik, hogy megfelelő alapot biztosítson az egyetemre jelentkezőknek, hogy jó szakemberekké válhassanak. Az egyetem tanárképzési lehetőséget is kínál, a beiratkozók erre öszel külön jelentkezhetnek, és díjmentesen végezhetnek – olvasható a tájékoztatóban.

Az egyetem vezetősége arra biztat minden érdeklődőt, hogy akik lemaradtak a nyári beiratkozásról, augusztus folyamán keressék fel a www.sapientia.ro honlapot, hiszen itt lesznek elérhetők a visszaigazolás után megmaradó helyek, amelyekre öszel még lehet pályázni.

Aratóünnepség Somosdon

(Folytatás az 1. oldalról)

A cél, amiért elindították ezt a rendezvényt, a közösségépítés, a helyi közösségek erősítése, a gazdálkodói hagyományok őrzése, a szülőföldön való megmaradás ösztönzése, hiszen a vidék a nemzeti megmaradás alapja is, amely a megélhetést és a személyes szabadságot is biztosítja a gazdálkodónak. Az idei rendezvény házigazdája a község legerősebb települése, Somosd volt, ahol jó gazdák, nagy farmok vannak, és mellettük jól megférnek a kisgazdaságok is, sőt, igen jó a két réteg között a gyakorlati együttműködés. Ennek is köszönhetően az aratóünnepségen minden eddiginél jóval többen vettek részt, a több száz személy között a százat is meghaladta a gyermekek száma, és ugyanilyen örömdetes az, hogy a résztvevők kétharmada 30 év alatti volt – sorolta a tényeket lapunknak Fazakas Miklós főszervező, az RMGE Maros elnöke.

Munka és hálaadás

Múlt vasárnap mindenki korán kelt, hiszen reggel a folyfalvi malomnál volt a találkozó, ahonnan lovas szekerekkel és traktorokkal vonultak át az aratócsoportok Somosdra, ahol a templom előtt fogadták őket illően a házigazdák. A köszöntések, koccintások és fényképek készítése után mindenki kivonult a somosdi Kerekderő aljába, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik az

Alsó-Nyárádmentére, és ahonnan nézve – Márai szavaival élve – búzamezők ölelik körbe a templomot és a temetőt.

Az erdő lombsátra alatt elköltöttek a hagyományos parasztrengelit, majd beálltak Henter Csaba gazda búzatáblájába. Botos Csaba helyi református lelkipásztor áldása után elkezdődött a munka, a férfiak kávas kaszával vágják a rendeket, a nők és lányok kéveket kötözt fontak, mások a kéveket kötötték meg és rakták kalangyába. Mivel a rendezvény egyik célja a tudás áthagyományozása, több idő férfi és nő mutatta meg az érdeklődőknek, hogy miként kell végezni ezeket a munkafolyamatokat.

Idén az eddigieknél több, tizenegy aratócsapat nevezett be: Somosd mellett Fintaháza, Káposztásszentmiklós, Csiba (két csapattal), a községi fiatalság, Folyfalva, Hagymásbodon, de a községen kívülről érkeztek cserefalviak, istvánháziak és holtmarosiak. Vendégként jelen volt még a holtmarosi dalárda és a fehéregyházi gazdakör.

Munka végeztével ismét a lombsátorba húzódtak vissza. Mivel az aratás az új termés, a búza, az élet ünnepe, ezért egy szent munkafolyamat, így ilyenkor minden alkalommal istentiszteletre is sor kerül itt – ezúttal Botos Csaba igehirdetése mellett a somosdi férfikar énekszolgálatot is tartott. Nemzeti imáink eléneklése után Fazakas Miklós köszöntötte a házigazdákat, a vendégeket, a szervezőket és a résztvevőket, majd a köszöntések

során felszólaltak dr. Vass Levente és Kolcsár Károly parlamenti képviselők, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa részéről Percze László konzul, Nyárádkarácson község nevében Bodó Károly Gyula polgármester, de megítisztelte jelenlétével a rendezvényt Cintos község polgármestere, Jakab János is, az ünneplőket pedig szép nótacsokorral köszöntötte a holtmarosi dalkör is.

Reggeltől estig

Ezután következhetett a megérdemelt pihenés és szórakozás: a szorgos asszonykezek 1800 töltelékét készítették és főztek meg, így mindenkinek jutott a megterített asztaloknál töltött káposzta s mellé a somosdi családok által sült kovácsos házi kenyér. Ebéd után parasztolimpia következett a felnőtteknek, az erősebb résztvevők kötéshúzásba, gumicsizma-hajításba és asszonytalicskáztatásba nevezhettek be. Többen vállalkoztak a kakassaccra is, ahol a községi polgármester által minden évben felajánlott kendermagos kakas súlyát kell eltalálni. A gyermekek sem unatkoztak közben, számukra a somosdi pedagógusok szerveztek foglalkozásokat (vágás, ragasztás, festés, lövés, célba dobás), előben is megtapasztalhatták, hogy milyen a búza, és az apróságok közül nagyon sokan rajongták körül a hagymásbodoni Jankovits Ferenc hagyományörző huszárkapitány által hozott két lovat is.

A kéveket kötés sem egyszerű dolog

Fotó: RMGE

Mindezek után felcsendült az énekszó, felső-nyárádmenti muzsikusok (Nyárádszeredából Szász Loránd és Bíró Zoltán, Mikházáról Janka István) húzták el ki-ki nótáját, hozzájuk csatlakozott a helyi Székely József és más somosdi és istvánházi hangszerek. A népmese és a népzene a magyar kultúra hordozója – tartják –, a nótázás nem szünetelt, a legkitartóbb férfiak csak késő este ereszkedtek le a domboldalról.

Akár versenyt is szervezhetnek

Az idei tapasztalatok igen kellemesek voltak, így Fazakas Miklós csak tömören tudott összegezni lapunknak: „Jó együtt lenni. Ez egy öröm- és hálaadó ünnep, és erre szükségünk is van. A helyszín csodálatos, és ugyanilyen lesz a jövő évi is.”

A főszervező elmondta: az esemény lényege, hogy minél többen vegyenek részt, tanulják meg a hagyományos aratási munkafolyamatokat, ezért ez nem verseny, hanem bárki beállhat a búzatáblába, emiatt is van óriási népszerűsége ezeknek az eseményeknek. Azonban már annyi és olyan aratócsapat van, hogy a jövőre nézve gondolkodnak azon, hogy a nagyközönségnek nyitott aratás mellett szervezzenek csapatversenyt is, ahol a legjobbat díjazni lehet.

Azt is megtudtuk: az idei legfiatalabb résztvevő két hónapos volt Kisgyörgényből, a legidősebb pedig a 89 éves somosdi Dóczi György, aki ezúttal nem húzta ugyan a kaszát, de egész nap kint volt a tömegben, és csak este indult haza, mert szólította a kötelesség: el kellett látnia a szarvasmarháját!

A következő évi aratóünnep házigazdája Folyfalva lesz.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroksa. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Putnok-Benedek Annamária. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.

A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

642357800069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

A NÉPÚJSÁG HETI KULTURÁLIS MELLÉKLETE

Műzsa

1692. szám

SZERKESZTETTE: KAÁLI NAGY BOTOND

Nagy László

A csengő

*Kék kövű, meggyfás országúton
döcög a szekér-karaván,
az oldalak közt cukorrépa,
rezes csengő a ló nyakán.*

*Onnan jönnek, hol napot villant
a piros házak ablaka,
hol harcot a kéz közösen vív,
mert megszakadna egymaga.*

*A szekérzörgés lassan elhal,
csak csengő szól a ló nyakán,
s ez fülembe zeng mindig, mintha
az ő szívüket hallanám.*

Száz éve, 1925. július 17-én született Felsőöszkázson a Kossuth-díjas költő, műfordító, grafikus, a Digitális Irodalmi Akadémia posztumusz tagja. (Elhunyt 1978. január 30-án Budapesten.)

Molnár C. Pál (1894–1981): Alföldi táj lovas szekérral

Kovács Levente 85

Kötetlen beszélgetés színházról, az írásról, úgy általában az életről

Kovács Levente rendező, tanár, író július 27-én nyolcvanöt éves lesz. Éveken át a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem magyar tagozatának dékánja, tanszékvezetője volt. Rendezője, majd művészeti igazgatója volt a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának, az Apollo Zsebszínháznak, a Thália Laboratóriumnak, művészeti vezetője a Marosvásárhelyi Egyetemi Központ sokszorosan díjazott színjátszókörének, rendezője a Nagyváradi Állami Színház Szigligeti Társulatának. Élete összefonódik Marosvásárhellyel, a színházzal. Nyolcvanötödik születésnapja alkalmából beszélgettünk a Mesterrel.

Vajda György

– Miként tekintesz vissza az életedre ennyi év távlatából?
– 85 év az ember életében elég sok viszonyítási alapot kínál. Sokan nosztalgiával tekintenek a múltra, és visszasírják a korábbi, fiatalkori „szép időket”. Ezek a visszaemlékezések nem a realitásból indulnak ki, hanem valamiféle furcsa belső indíttatásból, miszerint az ember eredendően mindig elégedetlen a sorsával, és mindegyre keresünk valami újat, mást, jobbat. Az én életemben is voltak jobb és rosszabb korszakok. S ha ezekre az „óh, azok a régi szép idők” tükrében tekint vissza, akkor talán azt mondhatom, hogy azok a letűnt idők bizonyos értelemben „emberszabásúbbak” voltak, mint a jelen. Eltelt az idő, és annyiféle impulzus ért azóta, hogy azokat nehéz nap mint nap beépíteni a tudatomba. Ezek az impulzusok arra kényszerítenek, hogy időnként lehorgonyozunk. Nem biztos, hogy a jó oldalon állunk meg, de az ember elkezd hinni benne. A klasszikus propaganda is úgy tartja, hogy ha valamit többször ismételsz, még ha nem is igaz, akkor is az emberek elkezdenek hinni benne, és elfogadják tényként. A történelem és a politika bőven szolgál példákkal erre. Ennek a kontextusában elmondhatom, hogy megjelent az az emberfajta, akit úgy hívunk barátaim körében, hogy

Kovács Levente

mindenhez IS ért és azonkívül semmihez. Ebben a nagy információáradatban nem mindig tudjuk észszerűen kezelni a tényeket, és az érzelmeinkre hallgatva csapdába eshetünk, mint ahogy sokan a legutóbbi államelnök-választáskor is, amikor hajszálon múlt, hogy ne térjen vissza a fasiszta rendszer. A politikában is mindig arra várunk, hogy kerüljön előtérbe egy olyan nemzedék, amely jobb lesz? Vagy nem lesz? És ez így van mindenkinek az életében. Heideggerrel

szólva – a nagy változásokhoz elég egy kicsi dolgot megváltoztatni. Most ennek az ellentétét látjuk. Mert amikor egyszerre több inger ér bennünket, és ha mindenki megpróbál változtatni a környezetén, kiderül, hogy ebből káosz lesz. A partatlan információáradat legalább annyi kárt okoz, mint amennyi jót. Ezért úgy érzem, hogy egy kicsit eleresztettük a gyeplőt. Végre szabadon élhetünk, gondolkodhatunk, mindenkinek mindenhez van joga, de elfelejtettük a kötelességeket. A normális életvitelhez az is tartozik, hogy tudjuk, milyen kötelességeink vannak, hiszen olyan problémákkal kell szembenézni, amelyekkel már korábban megküzdöttünk, és most jövőnk rá, hogy mennyi mindenért nem vállaltunk felelősséget, vagy felelősök vagyunk azért, hogy mi történik a jelenben.

– A te életed a színház. Szakmai életpályád során miként változott ez a fajta szemlélet a világot jelentő deszkákon?
– Van egy különleges jelenség, aminek a tudatos jelenléte nem valósult meg igazán, mert a színházat általában történelmi perspektívából elemezzük. Milyen volt a különböző korokban? Milyen a jelen színháza? Sok mindent gondolunk, de nem tudjuk. Mert most minden, ami a színházművészetben történik, az kapcsolódik ahhoz az irányzathoz, amit posztmodernnek nevezünk, de ebből csak annyit következtetünk, hogy nem olyan, mint ami eddig volt. Sokszor halljuk: nem akarok ilyen vagy olyan színházat. Nem akarok szórakoztatni. Nem akarok politikát a színpadon. Nem akarok kioktatni. De mit akar a posztmodern tulajdonképpen? Megváltoztatni az emberiségnek a léthez való viszonyát. Enyhén szólva nem ismeretlen törekvése ez a színház művelőinek. Mert ha az emberiség fejlődését tekintjük, akkor ez elindult kb. 8000 évvel ezelőtt, az ún. alteritás korszakában, amikor az embernek az istenhez vagy istenekhez, tehát teljes mértékben a transzcendencia világában kellett megélnie a világhoz való viszonyulását.
(Folytatás az 5. oldalon)

Két magyar film is versenyez a velencei Arany Oroszlánért

Két magyar film, Nemes Jeles László *Árva* és Enyedi Ildikó *Csendes barát* című alkotása is versenyre kel az Arany Oroszlán díjért az augusztus 27-én kezdődő 82. Velencei Nemzetközi Filmfesztiválon, amelynek programját kedden hozták nyilvánosságra.

Mindkét alkotás a Nemzeti Filmintézet (NFI) támogatásával készült nemzetközi koprodukcióban, és a Mozinet forgalmazásában lesz látható a magyarországi mozikban – közölte az NFI.

Mint a közleményben kiemelték, évtizedek óta nem volt példa arra, hogy két magyar rendező filmje is meghívást kapjon a világ egyik legnagyobb presztízsű filmes segerszemléjére.

A tájékoztatás szerint az Oscar-, Golden Globe- és BAFTA-díjas Saul fiát, valamint a Napszálltát is jegyző Nemes Jeles László új mozifilmjét a rendező családjának története ihlette. Az *Árva* 1957 tavaszán, az elbukott forradalom utáni Budapesten játszódik.

az anya és fia közötti szakadék egyre mélyül, Andor elhatározza, hogy bármi áron, de megmenti családját a férfitől.

Az *Árva* című alkotás főszereplője Barabás Bojtorján, édesanyját Waskovics Andrea alakítja, mellettük Gregory Gadebois látható kiemelt szereplőként. A film forgatókönyvét Nemes Jeles László rendező együtt jegyzi Clara Royer-vel, producerei a Pioneer Pictures részéről Kemény Ildikó és Szále Ferenc, operatőre Erdély Mátyás, látványtervezője Ágh Márton, jelmeztervezője Flesch Andrea, hangmestere Zányi Tamás, vágója Politzer Péter, casting directora pedig Zabezsinszkij Éva.

Az alkotás 35 milliméteres filmre forgott, nagyrészt budapesti helyszíneken, valamint az NFI Stúdió főtí műtermében és filmgyártó bázisán újonnan felépített kültéri díszletben. Teljes képi utómunkája az NFI Filmlaborban készült, az egyedi látványvilág létrehozásáért különleges digitális fényelést és speciális előhívási eljárásokat alkalmaztak a filmintézet szakemberei.

Árva

Fotó: Pioneer Pictures

Grand Accord, valamint a Medienboard Berlin-Brandenburg. A magyar Pioneer Pictures partnerei a brit Good Chaos, a francia Lumen és a német Twenty Twenty Vision Filmproduktion – írták.

Az Arany Medve díjas és Oscar-jelölt *Testről és lélekről* rendezője, Enyedi Ildikó új filmje, a *Csendes barát* érzékeny és filozofikus párhuzamot von növény és ember kapcsolata között – olvasható a közleményben.

Mint írták, a film három történetet mesél el, ember és növény három tévőva találkozását, amikor ez a kétfajta, radikálisan különböző érzékelés egy pillanatra igazán összekapcsolódik. A történet emberi hősei – akárcsak a kert növényei – kívülálló, magányos lelkek, akik éppúgy vágnak a kapcsolódásra, ahogy ők.

A közleményben kiemelték, hogy a férfi főszereplő Tony Leung Chiu-Wai munkásságát 2023-ban Velencében életműdíjjal ismerték el; a film további főszereplői Luna Wedler és Enzo Brumm, látható továbbá a filmben *A feleségem története* főszereplője, Léa Seydoux.

A *Csendes barát* forgatókönyvét Enyedi Ildikó írta, az operatőr Pálos Gergely, a vágó

Szalai Károly, a látványtervező Láng Imola, a jelmeztervező Peri De Braganca, a zeneszerző Keresztes Gábor és Kelemen Kristóf, a VFX Supervisor Klingl Béla.

A film forgatása során az NFI Filmlabor mintegy 30 ezer méter kameranegatívot hívott elő, és ezeröttszáz percnyi nagy felbontású digitális anyagot állított elő a produkció számára.

A *Csendes barát* a Nemzeti Filmintézet, a DFFF, a NRW, az FFA, a BKM, a Hessen Film, az Eurimages, a ZDF/ARTE, az ARTE France Cinema, a CNC és a MOIN támogatásával készült a német Pandora Film, a francia Galatee Films és a magyar Inforg-M&M Film koprodukciójában, együttműködve a kínai Redience-szel. A vezető producerek Reinhard Brundig és Mécs Mónika – írták.

A német–francia–magyar koprodukcióban készült *Csendes barát* a tervek szerint 2026 első felében kerül Európa-szerte a mozikba, Magyarországon a Mozinet forgalmazásában – olvasható a közleményben.

Bővebb információk a 82. Velencei Nemzetközi Filmfesztiválról a <https://www.labiennale.org/en/cinema/2025> linken található.

Csendes barát

Fotó: Mozinet

Az alkotás a tizenkét éves Andor történetét mutatja be, akit édesanyja egyedül nevel, a fiú pedig még bízik abban, hogy a háborúban eltűnt édesapja vissza fog térni. Egy nap beköltözik hozzájuk egy férfi, aki azt állítja, hogy ő Andor apja, a fiú azonban nem hajlandó apjának tekinteni az idegent. Miközben

Az *Árva* című film – amely ősztől lesz látható a magyar mozikban a Mozinet forgalmazásában – magyar–brit–francia–német koprodukcióban készült, a Nemzeti Filmintézet, az angol BFI, a francia CNC és a német FFA támogatásával. További finanszírozói az AR Content, a Mid March Media, az ARTE

Nagy László születésének 100. évfordulója alkalmából forgalmiérme-emlékváltozatot bocsátott ki a jegybank

A 20. század egyik kiemelkedő költőjének, Nagy László születésének 100. évfordulója alkalmából a 100 forintos forgalmi érme emlékváltozatát bocsátja ki a Magyar Nemzeti Bank (MNB). A csütörtökön megjelent érmék 1 millió példányban készülnek.

Az MNB közleményében azt írták, hogy a kibocsátott 100 forintos bicolor érme névértékes oldala megegyezik a jelenleg forgalomban lévő, azonos címletű forgalmi érme címletoldalával.

A tematikus oldalon a megszokott címerábrázolást a Kossuth- és József Attila-díjjal kitüntetett költő, Nagy László portréja és a *Zsoltár, egyetlen* című vers kéziratok forgalmazványának, valamint a mellé általa rajzolt kísézőkompozíciójának ábrázolása váltja fel. Az érmét Kovács Zoltán szobrászművész tervezte – áll a közleményben.

Mint az MNB honlapján olvasható, a tematikus oldal központi motívuma Nagy László – Balla Demeter fotóművész 1971-ben készített fényképe alapján mintázott – portréját jeleníti meg. A portré háttérben Pegazust és azt szorosan átolelő lovasát ábrázoló grafika látható, amely Nagy László 1976-os verse kéziratok forgalmazványát és annak a költő által rajzolt kísézőkompozícióját jeleníti meg.

Fölötte, a külső körgyűrűn középen, a forgalmazvány kezdő szavai olvashatók: „Uramisten szólok hozzád”. A Pegazust és verskéziratot tartalmazó kompozíció facsimileként jelent meg az 1980-as *Kísérlet a bánat ellen* című posztumusz kötetben.

A belső mag jobb oldalán körívben olvashatók az 1925–1978

Fotó: webnumizmatika.hu

tók az 1925–1978 évszámok, amely a költő születésének és halálának idejét jelölik. A külső körgyűrűben, a körívet követve jobb oldalon a NAGY LÁSZLÓ felirat, bal oldalon a kibocsátóra utaló MAGYARORSZÁG felirat, alatta vízszintesen a kibocsátás éve utaló 2025-ös évszám található.

Az érme technikai paramétereiben megegyezik a készpénzforgalomban használt 100 forintos érmével.

Az egymilliósi keretből 12 ezer darab elsőnap (normál verdefényes) veretként sor-

számozott dízscsomagolásban lesz elérhető. Az új 100 forintos forgalmiérme-emlékváltozat egyenként 20 darab érmét tartalmazó rolnikban is megvásárolható lesz a Magyar Pénzverő Zrt. érmeboltjában és webáruházában.

Az új érmével a lakosság a készpénzfizetési forgalomban találkozhat majd, az MNB a lakossági pénztárában címletváltást nem végez – írják a honlapon.

További részletek az érméről az MNB honlapján olvashatók.

Kötetlen beszélgetés színházról, az írásról, úgy általában az életről

(Folytatás a 3. oldalról)

Ez addig tartott a színházművészetben, ameddig Euripidész Elektra személyében felvitt a színpadra egy parasztot. Ez valóságos forradalomnak bizonyult, hiszen megjelent az „egyszerű ember” az istenek fennkölt világában. Aztán a reneszánsz korától totálisan az ember került a figyelem középpontjába. Shakespeare és társai megalkották azt a fajta színházat, amelyet ma is különböző formákban, filozófiákban, irányzatokban és izmusokban művelünk a színpadon. A színházról azt várják a nézők, hogy valamilyen módon segítse tájékozódni őket az életben, feltárjon, megismertessen dolgokat, tükröt állítson az ember és a társadalom viszonyulásában, megrendítse vagy szórakoztassa az embert. A posztmodern mindezt erőiesen tagadja. Ezért ma nincs érvényes objektív igazság, hiteles szöveg. Így egyes színházi rendezők úgy gondolják, hogy nekik kell megírni a valamilyen szöveget, vagy akár a színészek improvizált történeteinek színrevitelével születik meg a mű. Ennek van egy nagy kockázata. Ahhoz, hogy olyan világirodalmi szintű értékek születhessenek, tucatnyi Shakespeare, Molière, Csehov és rengeteg más zseni szükséges (nyüzsögnek is ahhoz képest, hogy milyen kevés egyedi érték született történelemszerte). Így mi történhet? Jobbik esetben többnyire a spanyolviasz újrafelfedezése.

Ifjú tanárként a színművészeti egyetemen nyáron a szakkönyvtár rendezését bízta rám az intézmény. Kartotékkoltam is szorgalmasan. Akkoriban, az 1960–70-es években nagyon sok külföldi szakfolyóiratot tanulmányozhattam (oroszl, angol, német, francia, spanyol, lengyel, olasz és természetesen magyar és román nyelven) annyira, amennyire lehetett. Ekkor ismerkedtem meg például 1971-ben az akkoriban világszerte ünnevelt és vitatott Grotowski-féle színházzal, mely aztán az évtizedek során feledésbe merült. Mostanában újra felfedezik és alkalmazzák módszereit, mintha rábukkannának valami különleges dolagra. Aztán ott van például Szaniszlavszkij, mint egyszerű biblia, minden tudás alfája és ómegája, majd szinte szitokszó, kötelezően megtagadandó módszer. Azonban az állítólagos ellenségnek kikiáltott Grotowski magasztaló értékelése után vitatott módszereire mégis vissza-visszatérünk, alkalmazzuk pl. a színészképzésben.

A színház a pillanat művészete, és csak akkor él, ha létrejön az a mágikus kapcsolat, amely a nézőket megérinti. És ennek a mágikus varázslatnak is megvan az adott korszakra vonatkozó vonzereje. A francia forradalmat követő időszakban divat volt a melodráma. Több színpadot építettek Párizsban, ahol ezrek jártak színházba, hogy a mai, televíziós szappanoperákhoz hasonló történeteket lássák, ahol a szegény emberek sorsát követhették végig, akik az új eszméknek – a „szabadságnak, egyenlőségnek és testvériségnek” – köszönhetően győzedelmeskedtek a hatalmasokkal szemben. A felvilágosodás azon eszméi voltak ezek, amelyek szerint az emberek szabadnak születnek, nem elnyomottak. Hasonló jelenségre sok példa akad a színházi világban. A jelenkorban ha-

sonló eszmék mögé besodródva gyakran kiderül, hogy azok az eszmék, amelynek alapján megszületett valamilyen előadás vagy mű, semmi újat nem hoznak (de gyakran lemásolt eljárásokkal annál inkább).

A mai színházi jelenségek egyike, hogy nincs műsor. Amikor egy színház meghirdeti a következő évad műsorát, nem tudom felfedezni, hogy egy tudatos társulatépítésről vagy „random” kapkodásról van szó. Meghívunk vendégrendezőket, akik mindenféle más szemléletet hoznak. Amikor tanítottam a színművészeti egyetemen, akkor a Stúdió színháznak a szerepe az is volt, hogy a színészek megtapasztalják, miként működik az ún. repertoárszínház, milyen szempontok szerint épül fel egy évad. Ma már kevés olyan színház, melyben tudható az évad elején, milyen lesz a műsor, hiszen ez menet közben gyakran változik. A színház művészet és mesterség is. A bukaresti egyetem egyik elismert professzora, volt tanárom szerint a színház furcsa helyzetben van. A színház művészetének (gyönyörű színpadi alkotások létrehozása) a legnagyobb ellensége a színház működtetése (gyártási és szervezési teendők, üzleti és szervezési gondok stb). Ugyanis a színház művelése üzleti kérdés, és a színház művészete alkotás kérdése, a kettő nem mindig egészíti ki egymást, és ez a fajta „konfliktus” okozza a modern színházban a törést a nézők és a színházcsinálók között is. Tisztelet a kivételnek.

– *Oktatóként több évtizedet töltöttél a színművészeti egyetemen (ma Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem). Egyike voltál azon tanároknak, aki szót emeltél a bolognai rendszer alkalmazása ellen, mert úgy tartottad, hogy ez túlságosan adminisztratív keretek közé helyezi a színész-mesterség elsajátítását, megöli a művészet kreativitását.*

– Beigazolódott, hogy minőséget csakis az órarenden kívül lehet elérni ma az oktatásban. Amit szeretnél megcsinálni, kikísérletezni, annyira be van szorítva bürokratikus keretek közé, hogy alkotni csak ezen kívül lehet. A rendszer befolyásolja a tanárokat és a diákokat is. Egy projekt keretében több oktatóval együtt én is részt vettem tanulmány elkészítésében, mely azt vizsgálta, miként látjuk a színészképzésben a gyakorlati és az elméleti oktatás részarányait. Ebből kiderült, mennyire nehéz (azaz lehetetlen) közös nevezőre jutni. A kérdés az: vagy folyamatosan építjük fel az oktatást a kezdettől a bonyolult feladatokig, amelyekkel meg kell birkózzon egy színész, vagy nincs ilyen átfogó koncepció, és mondhatni (oktatási) divatosan látványkonyhába vihető eseményeket, műhelymunkákat szervezünk, ahova meghívunk különböző előadókat, akik különleges dolgokat mutatnak be. Ezek többnyire nem illeszkednek be semmilyen folyamatba, de rendkívül érdekesek. A kérdés az, hogy a workshop lejártaival mi marad meg. Ez az „érdekesség” előtérbe kerülése az értékhez viszonyítva nem biztos, hogy jóra vezet, hanem inkább értékvesztést eredményez.

– *Életed egyik szép epizódja*

a marosvásárhelyi diákszínjátó csoport irányítása volt. Nagyon sokan megfordultak a csoportban, akik közül többen színészek, színházi szakemberek, ugyanakkor jeles közéleti személyiségek lettek. Ez volt a Majomcsoport, ahogy nevezték, s amelyről könyv is megjelent.

– *Micsoda utak!* – címmel adtuk ki a könyvet, amely a diákszínházi törekvésekről szólt Marosvásárhelyen. Csodálatos évek voltak ezek, amikor sikerült egy olyan csapatot összekovácsolni, melyben összetartottunk, együtt voltunk jóban-rosszban. Olyan előadásokat vitünk színre, amelyekkel bosszanthattuk az akkori hatalmat. Mi több, az egyik előadásunkkal, Bertolt Brecht Mahagonny város tündöklése és bukása című darabjával az egyik temesvári fesztiválon nagyobb elismerést kaptunk, mint a színművészeti egyetem diákjai. Valóban színvonalas előadásokat sikerült létrehozni. Emlékszem, hogy a Victor Rebengiuc által vezetett zsűri tagjaként pl. Irina Petrescu nagy dicsérettel illette csoportunkat. De mindennél többet jelentett számunkra a közös együttlét, az együtt (és részben másként) gondolkodás, több eset után a vár alatti tábortűzünket, nagy beszélgetéseinket, gitározásainkat és énekléseinket megsokallva szétkergették a rendőrök. Ez is egyfajta társadalmi állásfoglalás volt.

– *Korábbi beszélgetésünkön elmondtad, büszke vagy arra, hogy egy olyan műfajt teremtetél a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban, amely több mint 150 előadást is megélt. A zenés-szórakoztató Emlékek kávéházáról van szó, de úgy tudom, hogy a Lila ákác című előadást, valamint a Kakuk Marcit is nagyon sokszor megismélték.*

– Az akkori szórakozási igényeket magas szinten kielégítő három produkció sorozatban több mint 520 előadást ért meg. Az előadások többségében sok pótszéket kellett használnunk. A hatalom mindent elkövetett, hogy megakadályozza az előadásokat. Egy alkalommal valami mondvacsinált bombariadót hirdettek. Arra számítottak, hogy ameddig „keresik a pokolgépet”, a közönség hazamegy. Volt eset, hogy az Anvar Szádát egyiptomi elnök meggyilkolása alkalmával nemzeti gyászra való hivatkozás miatt napokig halasztódott a bemutató. Váratlan áramszünet miatt Molnár Ferenc-előadásunkat is meg kellett szakítani. A közönség áramlását semmi sem volt képes meggátolni. Akkor a színház jelentette azt a közösségi teret, ahova érdemes volt elmenni és egyben a jelenléttel tiltakozni a rendszer ellen. Az előadások szünete társadalmi esemény volt. A korzózásnak megvolt a saját rituáléja, menetrendje az előcsarnokban, és az emberek lesték, hogy kit látnak, kivel találkoznak... Ez a tradíció ma már eltűnt.

– *Azért megmaradtál a „könnyű műfaj” mellett, hiszen évek óta rendezed a Hahota színtársulat kabaréit, amelyek igen nagy népszerűségnek örvendenek Erdélyben.*

– A műfaj közönségsikere jelzi, hogy van igény erre. Méltánytalanul számúzták az ilyen előadásokat a színházakból. A Hahota színtársulatnak közsímet a története. Dicsőretre méltó, hogy ma már a tagok többsége színművészeti egyetemet végzett profivá lett. Ugyanakkor a szervezés is nagyon jó, hiszen előre leszögezett műsorterv alapján dolgoznak, és az előadások időpontját és helyszínét is jóval azelőtt leszögezik. Örömmel dolgozom a társulattal, mások öröme.

– *Tudomásom szerint a hatodik regényed írod. Ezzel is meglepetést okoztál, hiszen tanárként, rendezőként ismertek, aztán egyszer csak előrukkoltál egy prózával. Honnan e készítés?*

– Tulajdonképpen visszatértem a gyökerekhez: 12-13 éves koromban egymás után írtam két regényt. Aztán Csabai Vilmos barátommal vadnyugati történeteket írtunk. Valaki feljelentett, és házkutatást tartottak. Megijedtünk és mindent eltűntettünk. Az érdekes az volt, hogy az egyik regény a muszlim és a nyugati világ közötti konfliktusról szólt (tehát ezen a téren nem ért engem kortársként meglepetés), a másikban pedig a Wesselényi-féle összeesküvés időszakában, a 18. században egy igazán kalandos történetre került sor. Majd összeállt egy novelláskötetem, amelyben báró Kemény János író tanácsai segítettek. Ösztönzött arra, hogy adjam ki, de sajnos elhunyt, és így mentorsága megszűntével abbamaradt a próbálkozásom. Aztán eltelt 60 év. A pandémia idején fogtam hozzá újra írni. Ebben az is közrejátszott, hogy nyugdíjazásomat követően már nem volt annyi kötelező napi feladatom, és végre lett időm leülni a számítógép elé, és leírhattam történeteimet. Nagyon sokat segített Kádár Dombi Katalin, aki a teatrológia szakon végzett, és több interjút is készített velem. Ő érdeklődött arról, hogy foglalkozom-e irodalommal. Ezekből a régi történetekből állítottuk össze az *Időutazás* című novelláskötetet. Majd a Kádár Dombi Katalinnal való beszélgetéseinket követően megjelent a *Ránézek az életemre* című önéletrajzi beszélgetőkönyv. Ezután, ahogy visszaszorult a színházi ténykedésem, nekiálltam írni. Nagyrészt kalandregények születtek, továbbra is izgatnak az egzotikus tájak, a titokzatos történetek, amelyek tulajdonképpen az életről szólnak, hiszen az élet is egy nagy kaland. Azt követtem végig, hogy az életnek van egy normális menete, aztán egyszer csak meglepő, sorsfordító helyzet elé kerülünk, ami mindent megváltoztat, és ettől izgalmas lesz minden.

– *Van-e olyan, amit elmulasztottál az életedben?*

– A legnagyobb mulasztásom talán az, hogy nem sikerült színre vinni Frank Wedekind *Lulu* című darabját sem a főiskolán, sem a színházban, pedig jelentős előkészületek történtek. Volt díszlet, jó szereposztás, beütemezett próbaidőszak stb. Amikor próbára tűztük, és próbálni kezdtük, megszökött az a lány, akinek szántuk a főszerepet, megijedt, hogy a barátja meg akarja ölni, mert megcsalta. Találtam az osztályomból egy másik főszereplőt, aki, miután újrakezdtük a próbákat, nem jelent meg. Kiderült, hogy elment Olaszországba, ott talált társat magának. A harmadik főszereplő lelkesen vállalta, de próba közben megkapta az engedélyt, és kitelepedett Magyarországra... Ekkor beadtam a derekam, és azóta sem sikerült megrendezni a darabot. Most már nem is szeretném... Biztosan átok van rajta...

– *85 év! Sok vagy kevés?*
– Elég. Ennyi megvolt, ha jön több, hát jöjjön!

Sebestyén Mihály

Adalékok Wichitay Máté élettörténetéhez

Írta egy kései hódolója

Wichitay Máté főmájer az állatkertből nem szerette a túrós puliszkát. Sokak szerint soha nem is evett, egyáltalán hogy jön ahhoz egy ilyen közönséges állatkerti főmájer, hogy megvesse a puliszkát, amely, mint tudnivaló, ízletes és tápláló népétel, és valóságos természeti csoda, isteni adomány a pusztaságban bolyongó népek körében, kebelében. Szentiványról nem is szólva.

Sőt akadtak olyanok, akik állították, akár eskü alatt is vallották volna bármely bíróság előtt, hogy Wichitay Máté puliszkatasztái beidegződése nem több mint előítélet. Hiszen például a családjában több kiváló egyéniség is született, illetve képződött egyetemek, főiskolák, akadémiák és remetelakok révén hírneves tudorrá, kalandtúra-vezetővé és mesterszakáccsá, akiknek még az abesszin császárságban élő szomáliak is elismeréssel adóztak, midőn a nagy flamó idején (ezt nagybetűkkel is megerősítették) kiváló zebratúrós puliszkákat főzött, és de-lente kiküldötte speciálisan képzett kenygyfutói révén a szomáli és dél-abesszin pusztaságba.

A puliszkaszállítók csak úgy versengtek a Wichitay család kegyeiért. Sőt feljegyezték hitelt érdemlő abesszin források, hogy egy ízben két konkurens málészállító között kirobbant érdekütközés végül is gyilkosságba torkollott, az egyik puliszka- és máléellátó cég (neve elhallgatását kérte a krónikásoktól, akik ezt – örök sajnálatunkra – maradéktalanul teljesítették is) fizetett verőlegényei megtámadták a másik kukoricaiszt-vállalat békésen majszoló munkásait a pacsmagszéli erdőben éjfél tájban (mikor máskor, ha nem ott és nem akkor?), lemészárolták őket, sőt tetemeiket szerteszét szórták a pacsmagszéli erdőben, amiket aztán a derék pacsmagiaknak kellett eltemetniük – mondanunk sem kell – közköltésén. Több önkormányzati tisztségviselő tiltakozását fejezte ki a temetésekkel kapcsolatban, midőn arról papoltak naphosszat a pacsmagi tévé ellenzéki adásaiban, hogy az efféle elföldelésdi kimeríti az önkormányzat költségvetését, és akkor aztán bámulhatják a pénztár pangását. (Nézzük el nekik ezt a bájos képzavart, hiszen felháborodásukat akár jogosnak is vélhetnénk, ha nem tudnánk, hogy ez így nem igaz, abszurd, és az emberbaráti szeretetnek mindenkor meg kell nyilvánulnia még a holtakkal szemben is, vagyis inkább értük.)

Hiába kínálta egykoron Wichitay néni (szül. Pelendér Margó), nevezett Máténk édesanyja gyermekének a mindenféle csábító fűszerekkel vagy válogatott feltétekkel és parádés lecsókonzervekkel megűzdelte puliszkát, a kis Máté már akkor is csak a fejét ingatta, sőt olykor hangosan tiltakozott, kezével eltolta a megrakott puliszkás fazekat, sőt egyszer még le is verte az ünnepi asztalról, pedig akkor éppen karácsonyi vacsorára várták a főszakmester hűgát, Kutasi Gemma asszonyt és férjét, Tesszári Edét, aki a helyi II. Péter serfőzőgimnázium igazgatója volt. Valljuk be, nem volt teljesen érdek és oktond nélküli volt Kutasi

Gemma és férje, Tesszári Ede meghívása, ugyanis a jövőendő főmajer nem csupán a puliszkát utálta, de a tanulás sem volt ínyére. Jegyei alapján még a tudorosi állami tejfölképző ismétlőosztályába sem vették volna fel, de a család abban reménykedett, hogy majd a kis Mátét némi rektori segítséggel és becsúszó szereléssel bedughatják a Tesszári-féle sörintézetbe. A levert puliszka minden reményt szertefoszlatozott.

Tesszáriék már az ajtó előtt súrolták lábukról a havat, és a csengő megnyomásának knowhow-ját fontolgatták, ugyanis nagyon meggondoltak minden cselekvést, és már Tesszáriné a kezének mutatójúját is ráhelyezte a csengő gombjára, amikor Pelendér Margó magát és életének minden napját előre és visszmenetben megátkozta, oda hanyatlott a szőnyegre, a cserépfazék darabjaival kevert puliszka romjait próbálta láthatlanná tenni, a shiráz perzsaszőnyeg cafatokban pusztult, az asztal feldúlva maga volt a nemzeti és etnikai tragédia.

Kutasi Gemma asszony – senki sem emlékezett, ki engedte be a vendégeket, hiszen a Wichitayak a földön fetrengő családanyára meredtek – belépett a szobába, és formálisan elvágódott, ill. valóságosan is elájult. Ki kellett hívni a jó Tischbein doktort, aki – szombat lévén – nem dolgozott, de a Wichiták kedvéért átlépte a sabbathot, és nem utolsó segélyben részesítette Kutasi Gemmát, a főszakmester hűgát, a társadalom oszlopát és Pelendér Margót, a gyakorló puliszkaanyát.

Ennek aztán bonyolító következményei támadtak, ugyanis Tischbein doktor fél év múltán kapott egy hivatalos címeres arany-szélű borítékot, ebben pedig értesítette őt a kormánybiztosság, hogy életmentő tevékenységének elismerése végett felterjesztették a magas kormányhoz orvosi arany érdemkeresztre. Tischbein doktor, bár erős jellemnek tartotta magát (ki nem az?), annyira meghatódott ettől, hogy másnap felkereste Tomicsek Anaklétus atyát, a helyi plébánia vezető lelkiatyját, és kérte, hogy reá is terjesszék ki a Kereszt megváltó üdvösségét, vagyis elhagyta ősei általa (személyében) nem túlságosan gyakorolt és vallott hitét, és megbékélve írt fel azontúl költségesebbnél költségesebb recepteket ámok- és tájfutó betegeinek.

Nem tudjuk, hol és mikor végezte iskolai tanulmányait W. M., feltételezhetjük, csakis valamelyik külföldi intézetben osztottak neki diplomát, ugyanis semmiféle nyomát nem találták életrajzírói a honi iskolai értesítőkből, évkönyvekben, titkos iskolai okmánygyűjteményekben vagy a minisztérium által összeállított nebulói listákban. Hazatértét követően megnősült, majd rövidesen az állatkertészett dolgozója lett. Egyszerű etetőként kezdte heti hét munkanappal a bolhák és kolibrik alosztályán (munkaruhát sem kaphatott csupán a második év végén), végül pedig az elefántfutatóban lett főmájer. Szeretett beszélgetni a rábizott állatokkal, sőt az volt az érzése, hogy értik szavait, mert beleegyező bólogatás, kaffogás, szívből jövő büffögés, vidá-

mító toporgás vagy bús hunyorítás volt a válasz panaszaira. A bolhák pedig a csípésen kívül semmihez sem értettek, ők mindent csípéssel fejeztek ki. De Wichitay Máté különbséget tudott tenni csípés és csipdesés között.

Közbevetőleg kell megjegyeznünk, ugyanis utólag jutott el hozzánk egy olyan természetű értesülés, miszerint Máté az abesszin fővárosban a császár udvari iskolájában nyert végbizonyítványt, hiszen – emlékezzünk – egyik nagybátyja ott volt főszakács és egyben az éhezők megmentője is. Innen az elefántokkal való sikeres integrációs esély valóra váltása is, azaz tökéletesen tudott a gondozottakkal azonosulni, érzései annyira elefontkomfortosak voltak, hogy olykor már az orrán át felszívott vizet maga is ki tudta lövellni, igaz, csak fél méter távolság volt az a csúcsteljesítmény, ami egy augusztusi délutánon megadatott neki. Az elefántok elismerően csettintettek érdes nyelvükkel, és jelentősen összenéztek. Wichitay Máté úgy érezte, ekkor fogadták maguk közé. (Igaz, hogy soha többé – a dokumentumok szerint – nem tudta megismételni azt az 50 centis kilövellést, de mit számít ez, ha az elefántok maguk közé valónak nyilvánították, elefántolták, megosztották vele minden gondolatukat.)

Abban az időben – melyikben nem? – ellátási nehézségekkel küzdött az ország. Az üzletek előtt, mögött sorok kígyóztak-békaztak, a boltok polcai pangtak, a kereskedők szegényükben elbujdostak, mert nem tudták kedvenc vevőiket sem kiszolgálni. A kenyér-, liszt- és sajtjegyek semmit sem értek, húst az ember csak magán látott, de egyre inkább láthatóvá váltak csontok, mondanunk is fölösleges: az ellátási nehézségeket a felsőbbség csupán átmeneti jellegűeknek nyilvánította, ugyanis átmenet volt a semmiből a megsemmisülés felé (Pelendér Margó szabatos meghatározása).

Suttogtak arról, hogy a város élelmiszer-raktárai tömve vannak, de az árut nem akarják szétosztani, bedobni a kereskedelembe, ugyanis a város valamilyen előnyösebb szurinámi vagy nepáli ajánlatra várt, hogy a kapott élelmiszerek árából felépítse a város határában az új százhuszonnyolc sávós tekepályát és palacsintacsúszdát. A lakosság kétségbeesésében zúgolódott, egyre inkább követelni kezdte előbb az állatkerti vadak és szelídek táplálásának beszüntetését, majd az ehetők azonnali leölését, amit Wichitay Máté akár az élete árán is megakadályozni próbált. A flamingókat kiszabadította egy zivataros éjszakán, és röptetni invitálta, a bolhákat elbújtatta a főmajeri köpenye uj-jába, a zergék és köszáli kecskék, amelyek a legnagyobb veszedelemben voltak, hiszen a zergepörkölt vagy a köszáli kecskeragu semmi máshoz nem volt hasonlítható ízvilágban és proteinbőségben, szóval a vadpatásokat felkergette a Kárpátokba, régi kedvelt élőhelyükre. Bár eleinte idegenkedtek a szirtektől, hiszen a mesterséges sziklákban tanultak ugrabugrálni, hamar beleolvadtak természetes életközegük reszortjaiba, és eltűntek a városi vérengzők

szeme elől. Az elefántok azonban maradtak. Hűségesek voltak és állhatatosak, mint a régi arisztokrata családok, akik már csak birtokaik romjain tengődtek, úgy ragaszkodtak az állatkerthez, a mérsékelt égövhöz és Wichitay Mátéhoz, mint az örült hajóskapitány a süllyedő biliárdasztalhoz, mely találatot kapott.

Hősünket – feltételezhetően – mélyen megrázta ez a rendíthetetlen hűség, és ezért esténként azt a füvet, amit az éhezők még megkíméltek, saját kezével szedte le és vitte az elefántok etetőjébe. De mint minden fűnek, ennek is egyszer vége szakadt, a kopár föld szemberöhhögte a gondozók legtovább kitartó bajnokát. Ekkor jutott eszébe, ha már nem korábban, hogy egykor nagybátyja, az abesszin királyi főszakács puliszkával táplálta Szomália ínségeseit. Hazatelefonált – nem kis erőfeszítésébe került kiejteni a puliszka szót –, előbb csak hebegett, kerülgette a fogalmat, tengerit, törőbúzáat mondott, s anyja azt gondolta, fia meghibbant, ilyen rendkívüli időben tengerhajózni vágyik, vagy törni-zúzni akar a dűhtől és az éhségtől. Máté végül erőt vett magán, és feltette a kérdést, van-e még egy kis félretett puliszka a kamrában? Anyja suttogóra fogta a hangját – soha nem lehet tudni, ki hallgatózik a vonal egyik mellékállomásán –, igennel felelt. Megörvendett, hiszen fiára gondolt, saját szájától megvonta a falatot, és a puliszkalisztet is azért őrizgette, hogy a fia és vele a jövőt alakító nemzedék ne mondhassa azt, még puliszkába sem fűjtak.

Wichitay Máté az utolsó liter üzemanyag birtokában régi Fordjával hazahajtott, felkapta a puliszkalisztes zacskókat (félkilós kiszerelesben). Egyik már ki volt lyukadva, és folyton hullott belőle a málé, és az állatkerti etetőbe öntötte az elefántok elé. Az elefántok előbb kérdően ránéztek, mintha azt kérdezték volna: szabad? Ezt tényleg nekünk hoztad, édes Máté? Majd lassan ünnepélyesen falni kezdték. Nem lökdösődtek, mindenki csak néhány falatot vett magához, átengedte a válút a továbbiakban társainak. Még a százéves orángutánt is megkínálták a szomszédos ketrecből. Az azonban nem kért. Ő mégiscsak hűsevő, és azt remélte, ha egyszer kiszabadul, akkor széttépi az idegesítő, visongó kisebb tenyészegyedeket. Vén reakciós volt.

Wichitay Máté ott a ketrecek előtt halt éhen. De az elefántok ajtaját nyitva hagyta. Tudjuk, hogy ezek a négy lábúak a legesze-sebb nagyemlősök közé tartoznak, s ha megvadulnak, nem ismernek kegyelmet. Átérezték a közéleti helyzetet. Értelmezték az éhséget. Erre kell gondolnunk, mert elindultak a város felé. Dübörgő lépteik nyomán az aszfalt gödrössé vált. Beértek a városházára, szétugrasztották a városi tanácsot, a jegyzőket kidobták az ablakon ormányuk egyetlen tekerésével, majd jól irányzott csapásokkal – utolsó erejükkel – leverték a lakatot az élelmiszerraktárak ajtajáról.

A többi már ti is könnyen elképzelhettek.

Új online kiadvány nyújt betekintést Victor Vasarely művészetébe

Megjelent a Vasarely Múzeum Budapest *Vasarely A-Z* című új online kiadványa, amely a gyűjteményen keresztül betekintést nyújt az op-art és a kinetikus művészet világhírű mesterének munkásságába. A digitális kiadvány célja, hogy friss, közérthető és tanító módon hozza közelebb a közönséghez a Vasarely Múzeum Budapest gazdag és átfogó Vasarely-gyűjteményében található alkotásokat, bemutatva a mester életművét – áll az intézmény MTI-hez csütörtökön eljuttatott közleményében.

Mint írják, a kiadvány szerzője Juhász Litza múzeum-pedagógus, aki azért állította össze az anyagot, hogy a látogatók ne csupán szemlélői legyenek Vasarely műveinek,

hanem aktív felfedezőként, a kiadványon végigvonuló párbeszéd résztvevőjeként kapcsolódjanak hozzájuk. A cím arra utal, hogy a kiadvány átfogóan, A-tól Z-ig vezeti végig az olvasót a Vasarely Múzeum Budapest gyűjteményének anyagán.

A bejegyzések – amelyekben kiemelt figyelmet kapnak a művek címei is – a kapcsolódó alkotások mellett vizuális példákkal illusztráltak, és betekintést nyújtanak a művész legfontosabb témáiba és motívumaiba, a geometriai formák és optikai illúziók világába. A kiadvány nemcsak bemutatja ezeket a műveket, hanem segít megérteni őket: feltárja, hogyan adott Vasarely címeket alkotásainak, milyen nyelvi játékokat alkalmazott, és miként hozott létre rendkívüli

kompozíciókat a legegyszerűbb formákból és színekből. A Megyeri Ágnes grafikus munkájával megjelenő kiadvány különlegessége, hogy pop-up megoldásokkal gazdagítja az élményt, és többek között alkotásötletekkel is inspirálja az olvasót, aki kiegészítő információkhoz és vizuális anyagokhoz férhet hozzá könnyedén.

Ez a múzeumpedagógiai megközelítés különösen fontos a Vasarely Múzeum Budapest számára, amely célul tűzte ki, hogy Vasarely öröksége mindenki számára érthető és elérhető legyen – hangsúlyozzák a közleményben. A kiadvány ingyenesen, online formában, magyar (vasarely.hu/vasarely-a-z) és angol (en.vasarely.hu/vasarely-a-z) nyelven is elérhető.

NE PAZAROLJA AZ IVÓVIZET!

A hálózati víz **CSAKIS HÁZTARTÁSI CÉLOKRA HASZNÁLHATÓ!**
Az ivóvíz **NEM HASZNÁLHATÓ KERTI ÖNTÖZÉSRE!**

FELELŐSEN HASZNÁLJA AZ IVÓVIZET!

AQUASERV

 0265 208 801 /compania.aquaserv aquaserv.ro office@aquaserv.ro

HATÁRTALANUL

VÁLOGATOTT CSOPORTOS KIÁLLÍTÁS

**HELYSZÍN: MAROSVÁSÁRHELY,
STUDIUM HUB KULTURÁLIS KÖZPONT
(BOLYAI UTCA 15.)**

**A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2025. JÚLIUS 3. - AUGUSZTUS 11.**

 MűvészTér
 muveszterem_kozosseg

ÜZENET SZERETETTEL

VASÁRNAP 13:30

ÜZENJEN ÖN IS
ERDÉLY LEGNÉPSZERŰBB
KÍVÁNSÁGMŰSORÁBAN!

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	• DIGI	- 0365/400-401
- információ - 118-932		- 0365/400-404
- általános - 118-800	• Áramszolgáltató vállalat	- 0800-500-929
• Központosított ügyelet	- vidék - 0265/929	
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD,	• Delgaz Grid	- 0265/200-928
Csendőrség, Mentőállomás):		- 0800/800 928
• Rendőrség - 0265/202-305	• Aquaserv:	
• SMURD (betegekkel	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
kapcsolatos információk)- 0265/210-110	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
• Sürgősségi szolgálat:	- központ	- 0265/208-800
- gyermekeknek - 0265/210-177		- 08008 208-888
• Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal	• Fogasztóvédelmi hivatal	- 021-9551
- 0265/268-330	• Vasútállomás	- 0265/236-284
• Prefektúra - 0265/266-801	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés	
• Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442	(0-24 óra), professzionális balzsamozás	
- 0265/262-907	Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119	
• Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó		- 0744-282-710
szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	
• Procardia Egészségügyi Központ		- 0265/263-865
- 0265/210-087	- koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
- 0770-547-384	- koszorúk	- 0745-606-269
• Optika-Optofarm	- halottszállítás	- 0758-047-604
- 0265/212-304		
- 0265/312 436		
- 0265/250-120		
- 0265/263 351		
• Optolens szemsebészet - 0265/263-351		
• Dora Optics - 0733-553-976		
• Radiológia, echográfia		
Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446		

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

**Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.**

**Telefon: 0265/223-902
0740-393-060**

radio.kptv.ro

KPTV

THE ROCK STATION

radio.kptv.ro

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Anna Jonas
**A csokoládés
lány**

HAN KANG
GÖRÖG LECKÉK

Han Kang
Görög leckék

**Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám**

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

**MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA**

228-as
a DIGI hálózatban